

PULONG SA LIHOK

Matthew 28:16-20

Ang akong mensahe karong buntaga bahin og ‘mga verbs’ – mga pulong sa lihok - kay importante ni sa ebanghelyo ni Mateo dihang gipadala sa nabanhawng Jesus ang iyang mga tinun-an sa ilang misyon sa kalibutan: “Busa panglakaw kamo ngadto sa tanang katawhan sa tibuok kalibutan ug himoa sila nga akong mga tinun-an, ug bunyagi sila sa ngalan sa Amahan, sa Anak ug sa Espiritu Santo, ug tudloi sila pagtuman sa tanan nga akong gisugo kaninyo. Ug hinumdomi! Ako mag-uban kaninyo sa kanunay hangtod sa katapusan sa kalibotan.” Human sa pagkabanhaw, human sa Pentecostes, ang kinabuhi sa simbahan maoy panahon sa paglihok, dili sa pagpundo.

Sa pagkakita sa mga tinun-an ug sa nabanhawng Cristo sa bukid sa Galilea maoy ang mga tinun-an gibinlan ni Cristo og mga pulong nga nagsugo Ang unang pulong mubo kaayo. Lakaw! Mas mubo sa inenglis: Go! Mabati nga hinanali ang sugo. Dili maglangan. Panglakaw kamo! Go! Kining sugo sa paglakaw napalanog sa usa ka awit ni Fred Kaan: “Jesus calls us in, sends us out/ Bearing fruit in a world of doubt/Gives us love to tell, bread to share/ God (Immanuel) everywhere.” Gitawag kita ni Jesus pagdayon sa balaang luna, sa balaang takna, sa katilingban sa iyang balaang presensya ug unya gipadala kita sa usa ka panaw, sa usa ka misyon. Sama nga gipadala sa Dios si Jesus ngadto sa kalibutan – aron pag-alim, pagbag-o ug pagpasaylo – gipadala usab ni Jesus ang iyang mga tinun-an sa kalibutan aron pagpatuhop sa diwa sa pangalagad ug mensahe sa pakig-uli sa atong kinabuhi.

Lakaw ug paghimog mga tinun-an: maoy tugon ni Jesus. Dili lisud ang pag-aninaw sa kahulogan niini. Gipadala ta ni Jesus sa kalibutan alang sa klaro nga tumong: ang paghimog mga tinun-an. Wala ta niya ipadala sa kalibutan aron magpakahilum bahin sa atong nakita, nadungog ug nasinati. Wala ta ipadala aron magpakita nga arang-arang ta niadtong way simbasimba o niadtong lahi og simbahan. Gipadala ta ni Jesus sa kalibutan aron paghimog mga tinun-an, pagkabig sa uban aron maapil sa katilingban sa mga tinun-an ug mahimong andam sa pag-alagad.

Unsa man ang usa ka tinun-an? Ang tinun-an usa ka sumosunod. Usa siya ka estudyante nga nagkat-on og kahanas gikan sa magtutudlo ug nagpahigayon nga ang kahanas mahimong lihok. Ang tinun-an nagrepresentar sa magtutudlo. Ang tinun-an ni Jesus sumosunod ni Jesus: Usa ka tawo nga nadani sa pangalagad, mensahe, panumduman ug hulagway ni Jesus. Ang tinun-an ni Jesus kanunayng nagkat-on unsaon pagka-tawhanon sa kalibutan. Ang tinun-an ni

Jesus kanunayng nagsaksi ni Jesus sa kalibutan. Ang tinun-an kanunayng nagkat-on unsaon pagpalambo sa paghigugma sa Dios, sa kaugalingon, ug sa kinaiyahan.

Lakaw ug bunyagi sila, tudloi sila ug himoa sila nga akong tinun-an, matud ni Jesus. Ang atong naandan mao nga pabunyagan sa ginikanan ang mga anak samtang bata pa, ug ipaapil sila sa parish school aron maandam pagpasakop sa simbahan samtang bata pa sila. Ang pagbunyang ug pagtudlo sa mga bata kabahin sa sugo paghimog mga tinun-an. Apan ana say pamunyang ug panudlo sa mga hamtong. Sama sa bata, gibunyagan sila pinaagi sa tubig. Apan pinaagi sab sa Espiritu sama sa nahitabo sa Pentecostes. Nasinati ang Espiritu Santo sa kahiladman; nasinati nato ang tinuod nga Dios nga nahigugma nato nga walay sukod. Wala tay panginahanglan nga mosinggit pa sa kadalanan og “Hallelujah!” aron atong maamgohan nga natuhop ta sa Espiritu. Dili ba nasayud man ta sa giingon ni Pablo ngadto sa taga-Galacia nga ang bunga sa Espiritu mao ang gugma, kalipay, kalinaw, pasiyensya, kaayo, kamanggihatagon, kamaunongon, pagpugong sa kaugalingon? Ang paghupot niining espirituhanon ug bililhong mga gasa nagpaila og maayong kalidad sa kinabuhi ug nagpaila sa pagkabinunyagan sa Espiritu.

Kon gitawag ta ni Jesus sa pagbunyang ug pagtudlo, gitawag sab ta niya alang sa pagkat-on. Kinsay mga maestra ninyo dinhi nasayud kaayo nga gikinahanglan ang pagkat-on sa dili pa ang pagtudlo. Nasayud mo nga sa proceso sa inyong pagtudlo makat-on usab kamo. Sa didto pa ko sa seminario daghan kog nakat-onan gikan sa mga magtutudlo. Sa dihang nagtudlo na ko sa Remase daghan pud kog nakat-onan sa mga seminarians dili lang gumikan sa pagpangandam sa klase para nila apan diha sab sa pagpasayon og mga diskusyon uban nila ug sa pagbasa sa ilang mga term papers.

Kabahin sa atong tawag sa pagsimba mao ang dugang pagkat-on gikan sa Dios ug gikan sa usag-usa unsay pagbuot sa Dios alang nato ug alang sa angay natong buhaton. Daghang kahulogan ang pagsimba apan kabahin gyud niini ang atong kaugalingon ug ang atong kalambigitan sa pagtudlo ug pagkat-on. Dili ko makadawat sa panultihon nga ‘there is nothing new under the sun.’ Kay kanunayng naay bag-o nga atong makat-onan.

Panglakaw kamo ug paghimog mga tinun-an. Bunyagi sila ug tudloi sila pagtuman sa tanan nga akong gisugo kaninyo. Ang nakat-onan sa simbahan latas sa katuigan mao nga diha sa gipanudlo ug sa panig-ingnan ni Jesus adunay dili kalikayan nga tensyon sa ebanghelyo tali sa balaod, sa grasya tali sa responsabilidad. Wa tay mahimo gawas sa pag-atubang niini. Sa kinauyokan mao ang grasya sa Dios, ang way katakus nato nga pagdawat, ingon man ang pasaylo ug pakig-uli. Tinuod nga grasya kini sila apan dili baya ni baratohon nga grasya kay inubanan man kinig mga implikasyon nga dili sayon ug mahalon gayud usahay. Angay tang

manudlo dili lang sa grasya sa Dios nga gipaambit nato gumikan sa kamatayon ug pagkabanhaw ni Jesus, apan usab sa mga kasugoan nga gisangon nato sa pagtulon-an ug panig-ingnan ni Jesus. Panglakaw kamo ug himoa silang akong mga tinun-an ug bunyagi ug tudloi sila. Ug hinumdumi kini: Ako kanunayng magauban kaninyo. Dili kamo mag-inusa ra.

Sa unsang paagi kauban si Jesus sa katilingban sa mga tinun-an? Matubag kini pinaagi sa sugilanon sa usa ka pari nga bag-ong nadestino sa parokya ug miapil og misyon sa siyudad. Nagsugilon siya: “Kauban nako ang usa ka bata nga may siyam pa lang ka tuig nga panuigon. Ang iyang pagka-gamay ug pagka-batan-on wala makapamenos sa iyang presensya kay ang pakig-uban niya samag anaa ka sa maanindot ug masidlak nga adlaw. Sa pagsulod pa lang niya sa kwarto mobuswak na dayon ang iyang gaan ug mapahiyumong dagway ug malipayong presensya, nga murag matahum nga bulak nga naputos sa masanagong silaw sa adlaw. Makatakud ang iyang inosente ug malipayong katawa. Pagkaanindot nga sud-ongon! Kinsa may dili madani niya? Kinsa mang kasingkasing nga dili malukmay sa kaaghup, sa kayano ug sa kapuno sa kinabuhi niining bat-ana nga ginganlag Cynthia?

Si Cynthia akong naila-ila sa dihang miuban ako sa gamayng pundok sa mga boluntaryong alagad sa parokya. Matag semana ang maong pundok moadtog ‘squatters area’ aron paghatag sa mga kabus og mga hinabang – pagkaon, bisti, tambal. Maoy nagpaila-ila niya nako ang iyang amahan nga maunongong kauban sa maong pundok. Sa paglamanohay namo, gihunghongan ko niya: ‘Motabang nya kog pakita nimo Padre unsay atong buhatonon.’ Taliwala sa mga hamtong murag wala sa lugar si Cynthia. Mura pud og wa siyay matampo. May pipila man tingali gani nakahunahuna o nakapangutana kon dili ba lang hinoon kaha riesgo ang pagpa-apil niya. Apan sa akong pagsud-ong kaniya ang iyang hulagway ug presensya murag nag-ingon kanako: gipakatawo man ako alang niini. Dayag na lang, nasagop niya ang maong panglantaw gikan sa buotan niyang amahan!

Pag-abut namo sa among destinasyon, giparking namo ang among van daplin sa ngiob ug mahugaw nga dalan. Sa hinayhinay nagsingabot ang nagkagidlay nga mga tawo. Hilum ug pasensyoso silang nagpaabut sa unsa may ilang madawat: sinina, tambal, pagkaon, init nga sabaw o aroz caldo. Masulob-on ang ilang mga dagway, murag way paglaum, murag gikan og menteryo hangtud nga miabut si Cynthia sa ilang taliwala. Sa kalit lang murag nangabanhaw sila, mura silag bag-ong nakasinatig kalipay taliwala sa kasub-anan. Mikuyanap dayon ang ilang mga pahiyum, katawa ug estoryahanay. Sa iyang paglihok sa ilang taliwala, dili lang pagkaon o bisti ang gitunol ni Cynthia. Kay sa matag usa gipaambit man niya ang iyang kasadya ug kalipay bisan taliwala sa ilang kakabus ug kaguol. Gipaambit niya ang kaanyag sa iyang batan-ong diwa.

Gipaambit niya ang iyang kaugalingon. Gipaambit niya ang Pulong, ang Pulong nga nagpuyo sa iyang kasingkasing, ang Pulong nga mao ang paglaum, ang Pulong nga mao ang Dios. Ang Espiritu Santo mihuyop niining kabus nga pundok, nga hinikawan ug nahikalimtan. Ang Espiritu Santo mihuyop ug migakos sa maong pundok pinaagi sa presensya niining gamayng bata nga si Cynthia. Ang ordinaryong mga pulong dili makahangop nila sama sa paghangop ni Cynthia nila pinaagi sa gagmay niyang mga kamot. Ang ordinaryong mga pulong dili makamantala sama niining konkretong timaan sa gasa sa Pulong. Si Cynthia nagtudlo pinaagi sa iyang paghikap o pagtandug nila, ug gihikap niya sila pinaagi sa iyang gugma. Sa ingon niana, diha sa lugar sa kamatayon ug walay paglaum ang mipuli ug mipasulabi mao ang kinabuhi.

Human sa pipila ka oras nahurot na ang pagkaon ug ang ubang hinabang. Murag nahurot na pud ang among kusog ug enerhiya ug sa hinayhinay namauli mi sa among gigikanang parokya. Sa kahilum sa among pagpanaw, namatikdan nako nga nahulagway sa akong pangisip si Cynthia, kining maanyag ug batan-on nga anak sa Dios. Kining siyam pa lang ka tuig nga anghel nga nakasabut unsaon paghigugma, nga sa hilum nanlimbasog sa pag-atubang sa kaugalingon niyang sakit nga makaluya: ang Cystic Fibrosis. Nagtudlo siya nako unsaon pagkaplag og pamaagi sa pagdalag paglaum sa uban.

Sa akong paghunahuna ni Cynthia wala nako kapugngi ang paghinumdum sa Ginoo, ang maantusong sulugoon nga nakigsandurot sa mga kabus, mga masakiton, mga makasasala ug nga mihikap kanila aron pag-alim nila ug paghatag nilag bag-ong paglaum ug kinabuhi. Sa walay pagduda, si Jesus nakiglambigit sa mga tawo pinaagi niining gamay apan milagrosang batan-on nga si Cynthia, ang babayeng Cristo.”

Agig pagtapus sublion nako ang awit nga akong gihisgutan ganiha, “Jesus calls us in, sends us out/ Bearing fruit in a world of doubt/Gives us love to tell, bread to share/ God (Immanuel) everywhere.” Amen.

+Emmanuel T. Cabajar, C.Ss.R. D.D.
Obispo sa Pagadian